

Oponentský posudek disertační práce Olgy Kozánkové na téma:
Klavírní duo. Aspekty historické, hudebně teoretické a pedagogické.

Disertační práce o celkovém obsahu 198 stran je zaměřena na vývoj klavírního dua včetně jeho pedagogických aspektů při výuce na základních uměleckých školách v České republice.

Celkově je rozdělena do dvou částí, které obsahují úvod, rozsáhlou a přehledně členěnou kapitolu věnovanou vývoji klavírního dua v historickém kontextu s vývojem společnosti, hudby, interpretačního umění a nástroje, dále kapitolu věnovanou výzkumu výuky hry v klavírním duu v základních uměleckých školách a závěr. Následuje seznam použité literatury, pramenů a informačních zdrojů, dále přílohy ve formě rozhovorů s klavírním duem manželů Lejskových, duem Ludmily Kojanové a Pavla Novotného, seznam notových ukázek, vzor dotazníku a seznam skladeb Vlastimila Lejska.

Autorka si vybrala téma, které nebylo dosud v České republice zpracováno a cílem její práce byl přínos pro pedagogy věnující se výuce klavírního dua, koncertním umělcům i širší odborné veřejnosti. Sama vychází z vlastní dlouhodobé aktivní koncertní i pedagogické praxe v tomto oboru, rovněž navazuje na svou předchozí diplomovou práci na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy pod názvem Klavírní duo – možnosti využití v pedagogické a umělecké práci. Současně tímto navazuje na nejnovější dostupnou literaturu, rozhovory s odborníky v tomto oboru, informace z encyklopedií, slovníků, učebnic, internetu a dalších zdrojů nastudovaných především v jazyce anglickém, českém, slovenském, a německém. Vzhledem k povaze tématu byly tedy použity standardní metody a bylo dosaženo stanovených cílů.

V úvodu také mimo jiné upřesňuje zaměření první kapitoly na zmapování vývoje klavírního dua od jeho prvopočátků včetně prvních dochovaných skladeb až po důležité milníky a osobnosti 16. až 20. století s příklady notových ukázek. Zde je nasnadě myšlenka, zda by neměla být v této práci věnována větší pozornost hudbě a vývoji klavírního dua ve 20. století, autorka však své důvody k tomuto přístupu v kontextu několikrát srozumitelně vysvětluje.

Během výzkumu se jí podařilo odhalit i dosud neznámé historické skutečnosti, například kdy počátky čtyřruční literatury nalézá již u anglických virginalistů z přelomu 16. a 17. století a nikoli až u W.A. Mozarta, jak se dosud předpokládalo.

Inteligentně spojila souvislosti vývoje nástroje a interpretace v klavírním duu s historickými událostmi ovlivňujícími umělecké směry a styly v evropských zemích v období od renesance po 20. století. Jmenuje všechny významné skladatele a jejich díla pro toto nástrojové obsazení, ale i méně známé autory a jejich skladby, dnes již pozapomenuté. Zvláštní významné podkapitoly jsou pak věnovány W.A. Mozartovi a F. Schubertovi. Patřičnou pozornost věnuje českým autorům, krátce zmiňuje i americké skladatele 20. století a jejich díla.

Zásadní a velmi aktuální přínos nacházím ve způsobu zpracování výzkumu výuky hry v klavírním duu v základních uměleckých školách, kterému je věnována rozsáhlá 3. kapitola. Průzkum ve formě anonymního dotazníku, zaslaného do 63 základních uměleckých škol zahrnoval v druhé verzi celkem 17 otázek s několika možnými formami odpovědí. Z vysoké návratnosti dotazníků lze vyvodit velký zájem pedagogů

o tento obor, jakožto i související úskalí a problémy. Myslím, že s výsledky výzkumu by měli být seznámeni ředitelé uměleckých škol a pedagogové, pracující v tomto oboru. Praxe je zde podmíněna nejen ekonomickými faktory, kdy se například v reálu málokdy setkáváme se dvěma stejně kvalitními nástroji v koncertních sálech a hlavní těžiště bývá tudíž nejčastěji ve hře čtyřruční na jednom nástroji. Z kontextu výzkumu dále vyplývá nedostatečná dostupnost metodického materiálu pro klavírní duo a malý časový prostor v rámci výuky, na druhé straně však zájem ze strany pedagogů, žáků i veřejnosti o tuto formu komorní hry.

Otázky dotazníku i formy odpovědí byly voleny s hlubokou znalostí dané problematiky a přinesly vyčerpávající informace, které mohou posloužit v dalším vývoji oboru klavírního dua.

V závěru autorka sama shrnuje výsledky svého výzkumu a přínosu své práce. Přílohy ve formě rozhovorů s klavírním duem manželů Lejskových a duem Ludmily Kojanové a Pavla Novotného jsou svěžím obohacením a inspirativním zpestřením. Následující přílohy se seznamem notových ukázek, vzoru dotazníku a soupisem děl Vlastimila Lejska potvrzují profesionální přístup k této disertační práci a opravdový zájem o tento obor. Společně se školitelkou doc. MgA. Janou Palkovskou vytvořila podnětnou práci, kterou doporučuji k šíření na uměleckých školách i pro další zájemce o tento obor z řad laické a odborné veřejnosti. Nezbývá než doufat, že se paní Olga Kozánková bude této problematice věnovat i v budoucnu a těšit se, že obohatí svůj přínos také o nové poznatky, týkající se vývoje klavírního dua a literatury zaměřené na 20. století, což je téma na samostatnou práci.

Tato disertace bohatě splňuje podmínky kladené na toto řízení, doporučuji k obhajobě.

v Brně 14.10.2012

Doc. Renata Ardaševová

JAMU, Komenského náměstí 6
664 01 Brno